

Πρόλογος και Εισαγωγικό κεφάλαιο για την ελληνική έκδοση: Νίκος Ναγόπουλος

Η περιοχή του Marienthal αποτελεί ένα πραγματικό εργαστήριο για τις κοινωνικές επιστήμες. Για πολλούς, η πρωτοποριακή αυτή μελέτη λειτούργησε ως αφετηρία της σύγχρονης κοινωνικής έρευνας εγκολπώνοντας τόσο διαφορετικές μεθόδους, όσο και τη χρήση σύνθετων εργαλείων, που δύσκολα μπορούν να εντοπιστούν σε κατοπινές απόπειρες ανάλογου χαρακτήρα. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο ότι η επινοτικότητα στη διατύπωση των ερευνητικών υποθέσεων και το εντυπωσιακό και ανατρεπτικό περιεχόμενο των ευρημάτων, είναι σε μεγάλο βαθμό παράγωγα της ρηξικέλευθης μεθοδολογίας και της ευρηματικής συνθετικής δομής του όλου ερευνητικού εγχειρήματος.

Στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου της Βιέννης, στο οποίο δίδασκα για ένα έτος, είχα την ευκαιρία να επισκεφθώ μαζί με φοιτητές την περιοχή αυτή, όπου πραγματοποιούνταν μαθήματα, δίπλα στα εγκαταλειμμένα εργοστάσια, στον ειδικά διαμορφωμένο χώρο του μουσείου. Μπροστά από τον χώρο του μουσείου, οι εικόνες συνομιλούν με τις περιγραφές των άνεργων οικογενειών, που καταγράφονται στο ανά χείρας βιβλίο. Επίσης, είχαμε την ευκαιρία να συνομιλήσουμε με μέλη των οικογενειών των ανέργων εργατών, που συμμετείχαν στην περίφημη κοινωνική έρευνα για τους άνεργους του Marienthal, την οποία διεξήγαγε η ερευνητική ομάδα του Πανεπιστημίου της Βιέννης, υπό τη διεύθυνση του Paul Lazarsfeld.

Το να θεωρήσει κανείς ότι η συγκεκριμένη έρευνα για τις οικονομικές και ψυχοκοινωνικές επιπτώσεις της ανεργίας, είναι στη σημερινή συγκυρία απολύτως επίκαιρη είναι κάτι το προφανές, πόσο μάλλον για τη χώρα μας, που γνωρίζει εκρηκτικά ποσοστά ανεργί-

ας και κοινωνικά προβλήματα πολλαπλών όψεων. Τόσο το «τραγικό δώρο», η εφιαλτική παγίδα του –μη δημιουργικού– ελεύθερου χρόνου που έχουν στη διάθεσή τους οι άνεργοι όσο και η απελπισία των προσφύγων σε μια καθημερινότητα σε άθλιους χώρους υποδοχής μέσα σε ένα κενό χρόνου, χωρίς σκοπό και ορατή ελπίδα διαφυγής, αποτελούν νέες μορφές περιθωριοποίησης που συνδέονται με την αποστέρηση της δυνατότητας για απόλαυση αγαθών μέσα από μια δημιουργική ζωή, ενώ οδηγούν σε απάθεια και σε αρνητικά συναισθήματα εγκλεισμού με δυσάρεστες κοινωνικές και πολιτικές συνέπειες.

Θα ήθελα με την ολοκλήρωση της μετάφρασης να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τη συνάδελφο Marietta Mayerhofer-Deak από το Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου της Βιέννης με την οποία συνεργαστήκαμε στο πλαίσιο της διεξαγωγής των μαθημάτων στην περιοχή, καθώς και τους συναδέλφους Ronald Verwiebe και Christoff Reinprecht (πρόεδρο και αντιπρόεδρο του ίδιου Τμήματος) για τις διευκολύνσεις, που μου παρείχαν ως προς τη μελέτη του αρχείου του P. Lazarsfeld και των πρωτότυπων χειρόγραφων της έρευνας, που φυλάσσονται σε ειδικό χώρο της Βιβλιοθήκης του Τμήματος Κοινωνιολογίας.

Πολλές ευχαριστίες οφείλω στους συναδέλφους του Τμήματος Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου του Graz και ιδιαίτερα στον Reinhard Mueller, ο οποίος είναι υπεύθυνος για το μουσείο του Marienthal, για τη χορήγηση φωτογραφικού υλικού για τις ανάγκες της ελληνικής έκδοσης. Τέλος, ιδιαίτερες είναι οι ευχαριστίες μου στην κυρία Waltraud Milalkovits, η οποία διευθύνει τον «Πολιτιστικό Σύλλογο Marienthal-Gramatneusiedl και είναι υπεύθυνη για τη διατήρηση και διάδοση της πολιτιστικής κληρονομιάς της κοινότητας, μέρος της οποίας αποτελεί το μουσείο.

Το βιβλίο αυτό έχει μεταφραστεί ήδη σε οκτώ γλώσσες

Εισαγωγικό κεφάλαιο

Στις αρχές της ταραχώδους δεκαετίας του 1930 μια ερευνητική ομάδα υπό τη διεύθυνση του Paul Lazarsfeld ανέλαβε και ολοκλήρωσε στην επαρχιακή κοινότητα Marienthal της Αυστρίας, σε κοντινή απόσταση από τη Βιέννη, τη διεξαγωγή μιας πρωτοποριακής επιτόπιας κοινωνικής έρευνας. Το θέμα της αφορούσε τις συνέπειες της μακροχρόνιας μαζικής ανεργίας, που βίωνε ο τοπικός πληθυσμός ως απόρροια της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης. Πρόκειται για μια ολοκληρωμένη μελέτη, που καταξιώθηκε στην παγκόσμια ακαδημαϊκή κοινότητα ως το πρώτο και κλασικό πλέον υποδειγματικό έργο κοινωνικής έρευνας. Για άλλους μάλιστα σηματοδότησε την αφετηρία της ίδιας της σύγχρονης εμπειρικής κοινωνικής έρευνας.

«Στόχος της παρούσας μελέτης ήταν να δώσει μια εικόνα της ψυχολογικής κατάστασης σε μία πόλη ανέργων με τα μέσα και τις μεθόδους της σύγχρονης κοινωνικής έρευνας. Βάσει του σχεδιασμού της τέθηκαν δύο επιμέρους στόχοι. Ο πρώτος σχετιζόταν με το περιεχόμενο και τη συμβολή της έρευνας στη συλλογή στοιχείων από την καθημερινή ζωή των ανθρώπων και ο δεύτερος με τη μεθοδολογία και την αντικειμενική και περιεκτική παρουσίαση των ψυχοκοινωνικών προβλημάτων, που βιώνει ο άνεργος πληθυσμός» (Απόσπασμα από την πρώτη έκδοση και την εισαγωγή του Paul Lazarsfeld).

Επιπλέον, ο Lazarsfeld, όπως και άλλα μέλη της ερευνητικής ομάδας αλλά και του προσωπικού του Ινστιτούτου Ψυχολογίας της Βιέννης, δραστηριοποιούνταν στο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα της Αυστρίας, και επιχειρούσαν να συνδέσουν τα ερευνητικά τους ενδιαφέροντα με την πραγματοποίηση μελετών στις κοινωνικές επιστήμες, εστιάζοντας ιδιαίτερα στα κοινωνικά προβλήματα. Την περίοδο του Εθνικοσοσιαλισμού η πρώτη έκδοση της μελέτης κυκλοφόρησε χωρίς να αναφερθούν τα ονόματα των συγγραφέων, αποσύρθη-

κε όμως γρήγορα από την αγορά ως ύποπτη λόγω της... εβραϊκής καταγωγής των συγγραφέων της, όπως μαρτυρούνταν μέσα από ορισμένα εκ των ονομάτων τους. Την ίδια περίοδο τα περισσότερα μέλη της συγγραφικής και ερευνητικής ομάδας εκδιώχθηκαν και αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τη χώρα.

Ειδικότερα, κατά τη μεταπολεμική περίοδο τα πρωτότυπα αρχεία κοινωνικής έρευνας του Paul Lazarsfeld μεταφέρθηκαν στο Ινστιτούτο Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου της Βιέννης, όπου βρίσκονται μέχρι σήμερα. Στο ίδιο Ινστιτούτο φυλάσσεται και το υλικό της πρωτοποριακής έρευνας για τους άνεργους του Marienthal με τίτλο: Marie Jahoda, Paul Lazarsfeld, Hanz Heizel: *Οι άνεργοι του Marienthal. Μια κοινωνιογραφική προσπάθεια αναφορικά με τις επιδράσεις μακροχρόνιας ανεργίας*. Hirzel, Leipzig 1933. Πρώτη μεταπολεμική έκδοση: Allensbach 1960· ως βιβλίο δημοσιεύθηκε το 1960 και το 1975 από τον εκδοτικό οίκο Suhrkamp της Φρανκφούρτης.

Το ιστορικό

Η περιοχή του Marienthal παρουσίασε ιδιαίτερο ενδιαφέρον και επιλέχτηκε για πολιτικούς αλλά και ερευνητικούς λόγους ως τόπος διεξαγωγής μιας εμπειριστωμένης και ολοκληρωμένης κοινωνικής μελέτης με χαρακτηριστικά έρευνας δράσης και παράλληλης κοινωνικής παρέμβασης. Συγκεκριμένα, στις αρχές του 19ου αιώνα στην περιοχή, που βρίσκεται σε κοντινή απόσταση από τη Βιέννη ιδρύθηκε εργοστασιακή μονάδα κλωστοϋφαντουργίας, η οποία με τη δημιουργία σιδηροδρομικού δικτύου πέτυχε εκρηκτική ανάπτυξη. Την ίδια περίοδο συντελέστηκε μια ραγδαία αύξηση του αριθμού των εργαζομένων, οι οποίοι μετακινήθηκαν με τις οικογένειές τους και εγκαταστάθηκαν σε οικισμό εργατικών οικιών δίπλα στο εργοστάσιο.

Λίγο πριν από το κλείσιμο της εργοστασιακής μονάδας, η ανεργία ήταν ανύπαρκτη. Την καθολική απασχόληση διαδέχθηκε όμως με το κλείσιμο των εργοστασίων, η καθολική και παρατεταμένη ανεργία. Εξαιτίας της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης του 1929, πάνω από το 80% των εργαζομένων έχασε τη δουλειά του από τη

Εργαζόμενες γυναίκες στην εργοστασιακή μονάδα του Marienthal.

Η περίοδος της πλήρους απασχόλησης είχε διακοπεί απότομα.

Ακολούθησε ο εφιάλτης της καθολικής ανεργίας και η αποδόμηση

όλων των κοινωνικών δεσμών και οργανώσεων

(Φωτογραφία από το αρχείο για την ιστορία της Κοινωνιολογίας στην Αυστρία που βρίσκεται στο Graz).

μια μέρα στην άλλη, το δε υπόλοιπο ποσοστό συμβιβάστηκε με εργασίες περιστασιακού χαρακτήρα. Είναι χαρακτηριστικό μάλιστα αυτό που προκύπτει από τα στοιχεία της εποχής, ότι δηλαδή από την αρχή της δεκαετίας του 1930 οι μόνοι, από τον συνολικό πληθυσμό της κοινότητας, που διατήρησαν κανονική εργασία ήταν οι δάσκαλοι και κάποιοι από τους μικροεμπόρους της περιοχής.

Από τη μεριά, λοιπόν, της κοινωνικής έρευνας η περιοχή αυτή αποτέλεσε ένα πραγματικό κοινωνικό εργαστήριο για την Αυστρία του Μεσοπολέμου πριν από την άνοδο του Ναζισμού. Ως προς την εσωτερική της οργάνωση, η κοινότητα κατάφερε να αναπτύξει και να διατηρήσει ένα ασύγκριτα υψηλό επίπεδο ζωής για τους εργαζόμενους, μια αξιοπρόσεκτη συλλογικότητα και αλληλεγγύη, που διασφάλιζαν μια εντυπωσιακή για την εποχή κοινωνική συνοχή εντός μιας εκτεταμένης εργατικής κοινότητας. Αυτό ήταν και το δεύτερο ενδιαφέρον σημείο, που οδήγησε στην επιλογή για τη διεξαγωγή της έρευνας επί του συγκεκριμένου πληθυσμού. Οι ισχυροί κοινω-

νικοί δεσμοί και το έντονο στοιχείο της συλλογικής έκφρασης δημιουργήσαν εξάλλου μια προλεταριακή κουλτούρα και αγωγή, που εκδηλώνονταν σε διάφορους πολιτιστικούς τομείς.

Ανάμεσα στις εγκαταστάσεις υπήρξαν δομές φύλαξης παιδιών και σχολείο Montessori, εργοστασιακές κλινικές, αλλά και πλήθος συλλόγων και σωματείων προώθησης του πολιτισμού και του αθλητισμού (πολιτιστικοί σύλλογοι, μουσικά σωματεία, θεατρικές ομάδες, χορευτικές λέσχες κλπ.).

Στην έντονη αυτή δραστηριοποίηση διακρίνει κανείς και πολιτικά χαρακτηριστικά, καθώς υπήρξαν έντονες επιρροές από τη συλλογική, κοινοτική και αλληλέγγυα κουλτούρα, που επιχειρούσε να αναδείξει στην Αυστρία ο πολιτικός χώρος της Σοσιαλδημοκρατίας.

Μέχρι τις αρχές του 1930 το πολιτικό στοιχείο, κυρίως μέσα από την επιρροή της Σοσιαλδημοκρατίας, αποτελούσε εμφανώς το κίνητρο της πολύπλευρης αυτής κοινωνικής και πολιτιστικής δραστηριότητας. Για τον λόγο αυτό, η πίεση για την εξασφάλιση νομικών ρυθμίσεων, που θα προάσπιζαν τα δικαιώματα των εργαζομένων, η διατήρηση σταθερών θέσεων εργασίας, η σταδιακή αύξηση των μισθών και η εκπροσώπηση των εργατικών συμφερόντων εκφράστηκαν συνειδητά και μέσω της διεξαγωγής κοινωνικών αγώνων, στους οποίους συμμετείχε το σύνολο των μελών των εργατικών οικογενειών. Οι αγώνες αυτοί των εργατών της βιομηχανίας του Marienthal πέτυχαν τη βελτίωση των συνθηκών στην εργατική αυτή κοινότητα σε μεγάλο βαθμό, πολύ περισσότερο συγκριτικά με άλλες εργατικές περιοχές. Σε αυτό συνέβαλε κατά παράδοξο τρόπο και η εργοδοσία, η οποία εκτίμησε θετικά και προς ίδιον όφελος την ικανοποίηση των απαιτήσεων των εργαζομένων και τα υψηλά, συγκριτικά μιλώντας, επίπεδα κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής.

Η ριζική μεταβολή

Στα αμέσως επόμενα χρόνια, η εσωτερική κοινωνική συνοχή και η οργάνωση της κοινότητας άρχισε να κλονίζεται, ενώ εκδηλώθηκαν περιστασιακές διαμαρτυρίες και διαδηλώσεις. Το άγνωστο φαινόμε-

νο της μαζικής ανεργίας, που αντικατέστησε απότομα και βίαια μια περίοδο καθολικής εργασίας επέφερε ακραία κοινωνική κατάθλιψη και φτώχεια στην κοινότητα, καθώς ο τοπικός πληθυσμός βίωνε καθημερινά τις ολέθριες συνέπειες της οικονομικής κρίσης και την παρατεταμένη ανεργία.

Οι αφηγήσεις που παρουσιάζονται στη μελέτη είναι εξαιρετικά διαφωτιστικές. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η ύπαρξη μικρών λαχανόκηπων, οι οποίοι διακρίνονται ακόμη και σήμερα, καθώς και η περιορισμένη εκτροφή ζώων, τα οποία μπόρεσαν έστω και οριακά να κρατήσουν στη ζωή τον τοπικό πληθυσμό.

Οι πρώτες μορφές αντίδρασης των μελών της κοινότητας του Marienthal για την οικονομική κρίση και την αδιέξοδη κατάσταση που επέφερε η μακροχρόνια ανεργία δεν συνεχίστηκαν. Ακολούθησαν η απόγνωση και η κοινωνική απάθεια
(Φωτογραφία από το αρχείο για την ιστορία της Κοινωνιολογίας στην Αυστρία, που βρίσκεται στο Graz).

Ωστόσο, στην πορεία οι συνθήκες μεταβλήθηκαν ριζικά, καθώς ο ολοκληρωτισμός, η συνθηματολογία και η δημαγωγία του Ναζισμού βρήκαν πρόσφορο έδαφος στην κοινότητα και στις οικογένειες των ανέργων. Η περίοδος αποπολιτικοποίησης, κοινωνικής απάθειας και αποδόμησης των δεσμών αλληλεγγύης της κοινότητας, που συνόδευσε την απότομη και μαζική μετάβαση σε καθεστώς ανεργίας, κατέληξε άλλωστε στην παθητική αποδοχή του Ναζισμού από τα περισσότερα μέλη της Κοινότητας.

Μετά την απαγόρευση του Κόμματος των Ευρωπαϊών Σοσιαλδημοκρατών και των οργανώσεών τους τον Φεβρουάριο του 1934 το εκλεγμένο Δημοτικό Συμβούλιο του Marienthal καθαιρέθηκε από το φασιστικό καθεστώς της Αυστρίας και αντικαταστάθηκε από νέο. Ακόμα, τον Μάρτιο του 1938 πραγματοποιήθηκε το «Anschluss», η ένωση/προσχώρηση δηλαδή της Αυστρίας στο γερμανικό Reich χωρίς να έχει καταγραφεί κάποια αξιοπαρατήρητη αντίσταση. Σ' αυτό το πλαίσιο, οι περισσότεροι κάτοικοι του Marienthal προσχώρησαν στον Εθνικοσοσιαλισμό, ενώ οι περιπτώσεις κατοίκων που προέβησαν σε ενεργή αντίσταση, καταλήγοντας σε στρατόπεδα συγκέντρωσης ή στην εκτέλεση ήταν ελάχιστες.

Παρέλαση εργαζομένων κάτω από τα σύμβολα του Εθνικοσοσιαλισμού. Η καθολική ανεργία οδήγησε στην παθητική αποδοχή του Ναζισμού.
(Φωτογραφία από το αρχείο για την ιστορία της Κοινωνιολογίας στην Αυστρία, που βρίσκεται στο Graz).

Η μακροχρόνια ανεργία και η κοινωνική εξαθλίωση στην περιοχή, αλλά και στην Αυστρία γενικότερα, αποδείχτηκε ιδανική για την εθνικοσοσιαλιστική προπαγάνδα, η οποία μέσα από τη χρήση του συνθήματος «ψωμί και δουλειά» δημιούργησε τις κατάλληλες προσδοκίες για να κυριαρχήσει. «Για ένα γεμάτο πιάτο φαγητό πουλήσαμε την ψυχή μας ... Αλλά τι μπορούσαμε να κάνουμε κάτω από αυτές τις συνθήκες. Έπρεπε να το αποδεχθούμε γιατί μπροστά μας υπήρχε ψωμί και δουλειά. Μέχρι που και αυτό αποδείχθηκε ότι ήταν μια πλάνη. Μια εγκληματική πλάνη».¹

Η προσχώρηση στον Εθνικοσοσιαλισμό δεν πραγματοποιήθηκε με πολιτικά κριτήρια, αλλά με κριτήρια προοπτικής επιβίωσης, καθώς τα εργοστάσια του Marienthal μεταβλήθηκαν σε μονάδες πολεμικής βιομηχανίας, που εξυπηρετούσαν στρατιωτικούς στρατηγικούς στόχους και απορρόφησαν, όπως και τα νέα συγκοινωνιακά δίκτυα, ένα μεγάλο μέρος του άνεργου πληθυσμού. Να σημειωθεί ενδεικτικά ότι με τους μετασχηματισμούς αυτούς, στην οικονομική παραγωγή στην περιοχή της Βιέννης ο αριθμός των ανέργων από 205.000, σύμφωνα με τις καταγραφές του 1938, μειώθηκε εντυπωσιακά και έφτασε το έτος 1942 σε λιγότερο από 600 άτομα.

Η ταυτότητα της έρευνας

Η αρχική ιδέα για την πραγματοποίηση μιας εκτεταμένης κοινωνικής έρευνας για την ανεργία ανήκε στον ηγέτη της Αυστριακής Σοσιαλδημοκρατίας Otto Bauer (1881-1938). Αυτό επιβεβαιώνουν μαρτυρίες της εποχής, καθώς και η ίδια η Marie Jahoda, σύζυγος του Lazarsfeld και κύρια ερευνήτρια στο έργο, όπως δήλωσε σε μεταγενέστερες συνεντεύξεις της. Ο ίδιος ο Bauer υπήρξε ο εμπνευστής αλλά και αυτός, που υπέδειξε στην ερευνητική ομάδα την τοποθεσία του Marienthal στα περίχωρα της αυστριακής πρωτεύουσας, για την οποία είχαν ήδη εμφανιστεί δημοσιεύματα αναφορικά με την

1. <https://www.youtube.com/watch?v=XHQKpViEjA>. Απόσπασμα από την αφήγηση εργαζόμενου στη βιομηχανία της περιοχής του Marienthal, που πέρασε στην ανεργία μετά το κλείσιμο του εργοστασίου.

απελπιστική κατάσταση του πληθυσμού, που βίωνε το φαινόμενο της μαζικής ανεργίας.

Έτσι λοιπόν, το Marienthal επιλέχθηκε τελικά ως η πλέον κατάλληλη περιοχή για τη διεξαγωγή της έρευνας.² Ένας επιπλέον λόγος ιδιαίτερα αποφασιστικής σημασίας για την επιλογή αυτή, που συνέβαλλε συγχρόνως στη σύλληψη του σχεδίου αλλά και στη διατύπωση της κεντρικής ερευνητικής υπόθεσης, ήταν οι δημοσιεύσεις και ανταποκρίσεις από επιτόπιες έρευνες, που πραγματοποίησε στις αρχές του 1930 στο Marienthal ο Ludwig Wagner, φίλος και πολιτικός συνοδοιπόρος του Paul Lazarsfeld.

Είναι ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι ο Lazarsfeld και η Jahoda σχεδίαζαν να εξετάσουν τη συμπεριφορά των εργαζομένων ως προς την αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου τους, προκειμένου να ενισχύσουν με επιστημονικά τεκμήρια τα ενδεχόμενα πολιτικά μέτρα μείωσης των ωρών εργασίας σε 48 ανά βδομάδα. Ωστόσο, η καταστροφική ανεργία κατά τη διάρκεια της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης έφερε την ερευνητική ομάδα αντιμέτωπη με νέα οξύτατα προβλήματα και με αποφάσεις, που διαφοροποίησαν τις αρχικές ερευνητικές προτεραιότητες. Παράλληλα εντός του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος τέθηκε τότε το πολιτικά φορτισμένο ερώτημα για τις συνέπειες της ανεργίας ως μαζικού φαινομένου. Θα οδηγούσε στη ριζοσπαστικοποίηση και στην πολιτική ενεργοποίηση ή στην κόπωση και στην απάθεια των ανθρώπων, που πλήττονταν από αυτήν; Ο Lazarsfeld και η ομάδα του έργου ανέλαβαν με ενθουσιασμό να απαντήσουν στο ερώτημα αυτό.

Η έρευνα του Marienthal χρηματοδοτήθηκε από το εργατικό Κέντρο της Βιέννης και της Β. Αυστρίας, καθώς και από το Ίδρυμα Rockefeller. Πραγματοποιήθηκε δε υπό τη διεύθυνση του Paul Lazarsfeld, και από μια ομάδα έργου, αποτελούμενη από 17 ερευνητές συμπεριλαμβανομένων, δύο μη επιστημονικών βο-

2. Βλ. σχετ. R. Müller, *Marienthal. Das Dorf – Die Arbeitslosen – Die Studie*, Innsbruck: Studienverlag. Wacker 2008, σελ. 152, και σχετικά ρεπορτάζ στη σοσιαλδημοκρατική εφημερίδα *Das Kleine Blatt* (http://agso.uni-graz.at/marienthal/bibliothek/bibliografie/07_01_020_02_Sozialreportage_1.htm und http://agso.uni-graz.at/marienthal/bibliothek/bibliografie/07_01_020_04_Sozialreportage_2.htm).

ηθών. Το υπόλοιπο προσωπικό επιλέχθηκε ειδικά για τη συγκεκριμένη έρευνα ανάμεσα στους ερευνητές του αυστριακού «Wirtschaftspsychologischen Forschungsstelle» (Ερευνητικού Κέντρου Οικονομικής Ψυχολογίας). Η ερευνητική ομάδα δραστηριοποιήθηκε σταδιακά από τα μέσα του 1930 στην περιοχή του Marienthal, περίοδο κατά την οποία η ανεργία άρχισε να εξαπλώνεται εξαιτίας του κλεισίματος των τελευταίων τμημάτων του εργοστασίου κλωστοϋφαντουργίας.

Ο Paul Lazarsfeld, και η Marie Jahoda. Οι δύο κύριοι ερευνητές και συγγραφείς της μελέτης για τους άνεργους του Marienthal (Φωτογραφία από το αρχείο για την ιστορία της Κοινωνιολογίας στην Αυστρία, που βρίσκεται στο Graz).

Η διεξαγωγή της έρευνας συνοδεύθηκε από δραστηριότητες αλληλεγγύης προς τον τοπικό πληθυσμό με τη διανομή ειδών ένδυσης και τροφίμων, καθώς και την παροχή υπηρεσιών υγείας, με την παρουσία γιατρών και τη διενέργεια τακτικών ιατρικών εξετάσεων, αλλά και με την προσφορά κοινωνικής και ψυχολογικής υποστήριξης, καθώς και παιδικής φροντίδας. Όπως χαρακτηριστικά διατυπώθηκε, επρόκειτο ουσιαστικά για ένα κοινωνικό εργαστήριο μέσα στο οποίο ο ερευνητικός σχεδιασμός αποκτούσε έναν ολοκληρωμένο χαρακτήρα κοινωνικής και επιστημονικής παρέμβασης, ενώ παράλληλα δοκιμάζονταν νέα εργαλεία έρευνας μεικτών μεθόδων κατά την ερευνητική διαδικασία.